

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Філологічний факультет
Кафедра української літератури

Евеліна БАЛЛА

ПОРІВНЯЛЬНЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до курсу

Ужгород - 2023

Методичні вказівки підготувала
Балла Е.Ю. – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української літератури

Рецензент

Ференц Н.С. – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української літератури

Відповідальний за випуск
Кузьма О.Ю. – кандидат філологічних наук,
доцент, завідувач кафедри української літератури

Балла Е. Методичні вказівки до курсу "Порівняльне літературознавство» (для студентів філологічного факультету спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.01. Українська мова та література). Ужгород, 2023. 32 с.

Рекомендовано до друку вченою радою філологічного факультету Ужгородського національного університету (протокол №3 від 3 листопада 2023 року).

ЗМІСТ

1.	<i>ВСТУП</i> ...	4
2.	<i>ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</i> ...	7
3.	<i>ТЕМАТИКА ТА ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ</i> ...	10
4.	<i>ТЕМИ РЕФЕРАТІВ</i> ...	26
5.	<i>ТЕМИ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОЄКТІВ</i>	27
6.	<i>ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ НА ЗАЛІК</i> ...	28
7.	<i>РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ</i>	29

ВСТУП

Методичні вказівки укладено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Порівняльне літературознавство» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.01 Українська мова та література освітньої програми «Українська мова та література. Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність».

Мета вивчення навчальної дисципліни **«Порівняльне літературознавство»** – дати здобувачам уявлення про засади літературознавчої компаративістики, ознайомити з історією її становлення та провідними концепціями науковців, прищепити вміння застосовувати основні методи порівняльних досліджень та здійснювати фаховий компаративний аналіз творів на різних рівнях їх художньої структури.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню в здобувачів вищої освіти таких **загальних та професійних компетентностей**:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, теорії та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов науково-дослідницької діяльності;

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя;

- здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями;

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;

- усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ;

- здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації);

- здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;

- здатність використовувати сучасні наукові методи філологічних досліджень, добирати, аналізувати, систематизувати й синтезувати фактичний лінгвістичний, літературний матеріал; узагальнювати підсумки виконаного дослідження та формулювати його новизну; оформляти згідно з сучасними вимогами та презентувати результати наукового дослідження в усній чи письмовій формі, послуговуючись відповідним термінологічним апаратом;

- здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів та жанрів;

- здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

Відповідно до освітньої програми «**Українська мова та література. Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання:

1. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, упорядковувати, класифікувати й систематизувати.
2. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.
3. Знати й розуміти загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію літератури, що вивчається, і вміти застосовувати ці знання в професійній діяльності.
4. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.
5. Здійснювати літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
6. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни:

1. Володіння знаннями з історії порівняльного літературознавства, ключовими положеннями концепцій провідних зарубіжних та українських компаративістів.
2. Здатність використовувати знання для аналізу літературних, культурних, суспільно-історичних явищ.
3. Здатність орієнтуватися в періодизації та закономірностях розвитку літературного процесу.
4. Уміння виявляти естетичні та художні особливості творів; аналізувати художні твори під кутом зору сучасної методології та літературознавчих досліджень.
5. Здатність послуговуватися інструментарієм зіставного аналізу в процесі дослідження художніх текстів різних жанрів та стилів; виявляти та простежувати основні форми типологічних зв'язків.
6. Уміння здійснювати порівняльний аналіз оригіналу твору та його художнього перекладу.
7. Здатність критично мислити й відповідно оцінювати явища, факти та друковані джерела.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: усне опитування, письмові практичні роботи, конспектування науково-критичної літератури, тестування, підготовка презентації, написання реферату, науково-дослідницький проєкт, підсумкові контрольні роботи.

Форми поточного контролю: усне опитування, виконання практичних завдань, тестування.

Форма модульного контролю: виконання модульної контрольної роботи.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульні контрольні роботи містять по 5 теоретичних питань, за кожне з яких здобувач може отримати максимум 10 балів (загалом – 50 балів).

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Програмою передбачено таку форму контролю, як залік. Підсумковий семестровий контроль здійснюється за результатами модульного контролю та усної відповіді на питання, що винесені на залік. Оцінка виставляється за 100-бальною шкалою, яка переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1.

Порівняльне літературознавство як наука: історія та окремі теоретичні аспекти

Тема 1. Вступ. Предмет і завдання порівняльного літературознавства.

Компаративістика як галузь літературознавства, її зв'язок з іншими дисциплінами: теорією літератури, історією національної і світової літератур, мистецтвознавством, культурологією, релігієзнавством, філософією. Напрямки порівняльних студій. Основні категорії порівняльного методу.

Тема 2. Історія становлення літературної компаративістики як науки.

Історія виникнення порівняльних літературознавчих досліджень. Етапи становлення порівняльного літературознавства. Міфологічна школа, культурно-історичний метод, теорія наслідування, антропологічна теорія. Принцип історизму та етнопсихологічні аспекти порівняльного аналізу. Компаративістика ХХ століття. Порівняльні студії в Україні.

Тема 3. Порівняльно-історичний підхід до вивчення літератури.

Суть порівняльно-історичного (генетично-контактного) підходу в порівняльному літературознавстві. Контекст як ключове поняття у вивченні генетичних та контактних зв'язків. Типологія літературних контактів. Зовнішні літературні зв'язки. Внутрішні контакти на різних рівнях художнього тексту (тематичному, сюжетно-композиційному, жанровому, стильовому тощо). Категорія впливу. Рецепція й трансплантація.

Тема 4. Порівняльно-типологічний підхід у компаративістиці.

Зіставний (порівняльно-типологічний) напрям у компаративістиці. Поняття «типологія». Різновиди компаративної типології: порівняльна тематологія, компаративна генологія, типологія стильових течій, порівняльна історія національних літератур різних країн тощо. Порівняльна поетика. Концепція Д. Дюришина. Типологічні спільності в розвитку літератур.

Тема 5. Традиційні сюжети, мотиви та образи.

Поняття про традиційні образи та мотиви. Генеза традиційного сюжетно-образного матеріалу. Джерела традиційних художніх структур: міфологічні, фольклорні, релігійні, зокрема й біблійні,

літературні, історичні, легендарні. Українська література та античність. Біблійні мотиви та образи в українській літературі.

Тема 6. Переклад як форма міжлітературних контактів.

Історичні форми і різновиди перекладу: власне переклад, адаптація, переробка, переспів. Буквальний і творчий переклад. Роль перекладу в розвитку літератури та міжнаціональних літературних взаємин. Українська школа перекладу: її історія і сучасний стан. Відомі українські перекладачі (П. Куліш, І. Франко, М. Рильський, Д. Павличко, Г. Кочур, М. Лукаш та ін.).

Модуль 2.

Напрями сучасних порівняльних студій

Тема 7. Типологія літературних жанрів.

Розвиток жанрової системи. Історичні трансформації жанрів. Процеси жанрової диференціації. Жанрова дифузія. Теоретична та історична генологія. Порівняльні аспекти національних жанрових систем.

Тема 8. Типологія літературних стилів та напрямів.

Поняття «літературний стиль». Дослідження літературних стилів і напрямів як один із основних векторів типологічного вивчення. Стильова типологія у висвітленні Д. Чижевського. Проблеми порівняльного вивчення стилів. Стильове розмаїття та стильовий синтез. Постмодернізм у світлі літературознавчих компаративних студій.

Тема 9. Концепція інтертекстуальності.

Інтертекстуальність як вияв діалогу культур. Концепція інтертекстуальності Ю. Крістєвої. Визначення інтертексту Р. Барта. Типологія Ш. Гривеля. Типи міжтекстової взаємодії. Стилістичні форми вияву інтертекстуальних зв'язків: алюзія і ремінісценція, парафраза, цитата, колаж, пародія, травестія, стилізація тощо. Постмодерний текст як поле інтертекстуальної гри.

Тема 10. Міждисциплінарні підходи до вивчення літератури.

Література та інші види мистецтва. Поняття про інтермедіальність як явище мистецтва. Теоретичні аспекти інтермедіального аналізу. Основні категорії інтермедіальності. Взаємодія літератури та візуальних видів мистецтв (живопису, скульптури, архітектури). Взаємозв'язок музики і літератури. Література й театральне мистецтво. Кінематограф

і література: кіноінтерпретація художнього твору та кінематографічний стиль у літературі.

Тема 11. Постколоніальні студії.

Постколоніальний дискурс літератури. Ознаки постколоніальної літератури. Потреба переосмислення літературних канонів. Культурологічна проблематика постколоніальних студій: взаємини культур національних меншин та регіональних (місцевих) літератур із загальнонаціональною культурою; поняття «малої батьківщини» і культурної ідентичності регіону; культурні потреби співгромадян різного етнічного походження, їхні очікування й стереотипи; зіткнення культур і проблема толерантності.

Тема 12. Літературна етноімагологія.

Імагологія як галузь порівняльного літературознавства. Предмет імагології. Проблема національного характеру й національний образ світу. Національні стереотипи. Художнє сприйняття «свого» і «чужого». Екзотичні мотиви в українській культурі. Образ чужоземця в українській літературі. Україна в культурній рецепції зарубіжжя. Еміграційна література крізь призму імагології.

ТЕМАТИКА ТА ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття №1.

КОМПАРАТИВІСТИКА ЯК ГАЛУЗЬ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

План

1. Суть і методи порівняльного літературознавства.
2. Зв'язок порівняльного літературознавства з іншими галузями науки та мистецтва.
3. Історія становлення компаративістики як науки.
4. Основні концепції порівняльного літературознавства.
5. Порівняльні студії в українському літературознавстві.
6. Внесок Дмитра Наливайка в розвиток української компаративістики.

Література

1. Александрова Г. Помежів'я (Українське порівняльне літературознавство кінця XIX – першої третини XX століття) : монографія. Київ : ВПЦ Київ. ун-т, 2009.
2. Бакула Б. Кілька міркувань на тему інтегральної компаративістики. *Слово і Час*. 2002. № 3. С. 50–58.
3. Бровко О. Основи компаративістики : навч.-метод. посібник. Луганськ, 2012. 214 с. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5523/1/O_Brovko_POSIBNY_K_GI.pdf
4. Будний В. Порівняльне літературознавство / В. Будний, М. Ільницький. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008.
5. Грицик Л. Українська компаративістика: концептуальні проєкції : монографія. Донецьк, 2010.
6. Гром'як Р. Літературна рецепція в компаративістичних студіях. *Слово і Час*. 2002. № 2. С. 26–30.
7. Денисова Т. Наука «компаративістика» в сучасному трактуванні. *Літературна компаративістика*. Київ : Фоліант, 2005. Вип. I. С. 10–44.
8. Захід – Схід: основні тенденції розвитку сучасного порівняльного літературознавства: антологія / заг. ред. Л. Грицик. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2012.
9. Касперський Е. Про теорію компаративістики. *Література. Теорія. Методологія* / [упор. і наук. ред. Д. Уліцької] ; [пер. з польськ. С. Яковенка]. Київ : Києво-Могилянська академія, 2006. С. 518–540.

10. Колошук Н. Порівняльне літературознавство: посібник для вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018.
11. Кшевецький В. Порівняльне літературознавство: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Зволейко Д.Г., 2012.
12. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / Буковин. центр гуманіт. дослідж.; за ред. А. Волкова та ін. Чернівці: Золоті литаври, 2001.
13. Літературознавча енциклопедія: у двох томах. Т.1. / авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007.
14. Літературознавча компаративістика: навч. посібник / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка; упоряд.: Р.Т. Гром'як, І.В. Папуша. Тернопіль, 2002.
15. Літературознавча рецепція і компаративістичний дискурс: монографія / за ред. Романа Гром'яка. Тернопіль: Підручники і посібники, 2004.
16. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ: ВЦ «Академія», 2007.
17. Наливайко Д. Стан і завдання українського порівняльного літературознавства *Літературознавство. МАУ*. Кн. 2. Київ, 2000. С. 42-50.
18. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006.
19. Національні варіанти літературної компаративістики / Національна академія наук України; Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка; Д.С. Наливайко, Т.Н. Денисова, О.В. Дубініна та ін. Київ: Видавничий дім «Стилос», 2009.
20. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи: антологія / за заг. редакцією Д. Наливайка. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2009.

Завдання для самостійної роботи

Законспектувати такі матеріали:

- 1) Наливайко Д. «Літературна компаративістика вчора і сьогодні» за антологією «Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи» (с. 5-42).
- 2) Папуша І. «До методології літературознавчої компаративістики» за посібником «Літературознавча компаративістика» (упоряд.: Р.Т.Гром'як, І.В.Папуша. Тернопіль, 2002) (с. 6-20).

- 3) «Основні концепції порівняльного літературознавства» за виданням: Кшевецький В. Порівняльне літературознавство : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Зволейко Д.Г., 2012 (с. 105–118).

Виписати з літературознавчого словника (енциклопедії) визначення таких понять: «компаративістика», «традиційний сюжет», «інтертекстуальність», «інтермедіальність», «стилізація», «рецепція», «алюзія», «ремінісценція», «пародія», «травестія», «художній переклад», «переспів».

Практичне заняття №2. Типологія літературних контактів

План

1. Суть генетично-контактного та зіставного методів літературознавчого дослідження.
2. Зовнішні літературні зв'язки.
3. Внутрішні міжтекстові контакти.
4. Запозичення, його види (алюзії, літературні цитати, образні аналогії, ремінісценції).
5. Присвята та епіграф як маркери інтертекстуальної типології.
6. Рецепція як синтетична форма генетично-контактних зв'язків.

Література

1. Бровко О. Основи компаративістики: навч.-метод. посібник. Луганськ, 2012. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5523/1/O_Brovko_POSIBNYK_GI.pdf
2. Будний В. Порівняльне літературознавство / В. Будний, М. Ільницький. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008.
3. Грицик Л. Українська компаративістика: концептуальні проєкції : монографія. Донецьк, 2010.
4. Гром'як Р. Літературна рецепція в компаративістичних студіях. *Слово і Час*. 2002. № 2. С. 26–30.
5. Колошук Н. Порівняльне літературознавство: посібник для вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018.
6. Кшевецький В. Порівняльне літературознавство : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Зволейко Д.Г., 2012.

7. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / Буковин. центр гуманіт. дослідж.; за ред. А. Волкова та ін. Чернівці: Золоті литаври, 2001.
8. Літературознавча енциклопедія: у двох томах. Т.1. / авт.-уклад. Ю.І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007.
9. Літературознавча компаративістика: навч. посібник / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка; упоряд.: Р.Т. Гром'як, І.В. Папуша. Тернопіль, 2002.
10. Літературознавча рецепція і компаративістичний дискурс: монографія / за ред. Романа Гром'яка. Тернопіль: Підручники і посібники, 2004.
11. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007.
12. Національні варіанти літературної компаративістики / Національна академія наук України; Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка; Д.С. Наливайко, Т.Н. Денисова, О.В. Дубініна та ін. Київ: Видавничий дім «Стилос», 2009.
13. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи: антологія / за заг. ред. Д. Наливайка. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2009.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати розділ 3 «Порівняльно-історичний (генетично-контактний) підхід» за посібником: Будний В. Порівняльне літературознавство / В. Будний, М. Ільницький. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008 (с. 51-80).

Здійснити детальний, різнорівневий компаративний аналіз новел «Я (Романтика)» М. Хвильового та «Цвіт яблуні» М. Коцюбинського, обґрунтувати доречність використання присвяти в новелі М. Хвильового.

Виписати 5 ілюстрацій майстерного використання алюзій або ремінісценцій з поезії письменників-шістдесятників.

Практичне заняття №3.

Традиційні сюжети, мотиви та образи

План

1. Поняття про традиційний сюжет, мотив, образ.
2. Класифікація традиційних сюжетів і образів.
3. Форми і способи переосмислення традиційних художніх структур.

4. Образ Прометея в українській літературі (поема Т. Шевченка «Кавказ», творчість Лесі Українки).
5. Образ русалки в міфологічних віруваннях та художніх творах («Русалка» Т. Шевченка, «Русалка» Лесі Українки, «Рибка» А. Міцкевича).
6. Переспіви «Плачу Ярославни» в українській літературі. Твори М. Шашкевича, Т. Шевченка, Б. Грінченка, Р. Чумака та ін. письменників.

Література

1. Александрова М. Поема Лесі Українки «Русалка» і традиції українського романтизму. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Lits_2017_1\(1\)_5.pdf](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Lits_2017_1(1)_5.pdf)
2. Бровко О. Основи компаративістики: навч.-метод. посібник. Луганськ, 2012. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5523/1/O_Brovko_POSIBNYK_GI.pdf
3. Будний В. Порівняльне літературознавство / В. Будний, М. Ільницький. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008.
4. Волков А. Традиційні сюжети та образи (деякі питання теорії). *Питання літературознавства*. 1995. Вип. 2. С. 3–15.
5. Ленська С. Образ Прометея у світовій літературі. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2006. № 8. С. 47–53.
6. Літературознавча рецепція і компаративістичний дискурс: монографія / за ред. Романа Гром'яка. Тернопіль: Підручники і посібники, 2004.
7. Няму Є. Загальнокультурна традиція у світовій літературі. Чернівці: Рута, 1997.
8. «Слово о полку Ігоревім» і його поетичні переклади та переспіви. URL: <http://izbornyk.org.ua/slovo67/sl.htm>
9. Сулятицький М. «Прометеїзм» як джерело неоромантичного мислення драматургії Лесі Українки. *Вісник Прикарпатського університету*. Філологія. Випуск V. Івано-Франківськ: Плай, 2000. С. 63–67.
10. Тиховська О. Магія та міфологія в українському фольклорі Закарпаття: етнопсихологічний аспект. Ужгород: РІК-У, 2021.
11. Турган О. Українська література кінця ХІХ – початку ХХ ст. і античність (Шляхи сприйняття і засвоєння). Київ, 1995. С. 28–40.

12. Турган О. Авторська рецепція античних образів у творчості Т. Шевченка. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Ужгород, 2014. Вип. 1(31). С. 245–248.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати такі матеріали:

- 1) статтю А. Волкова «Традиційні сюжети та образи (деякі питання теорії)» (*Питання літературознавства*, 1995. Вип. 2. С. 3–15): URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/P1_1995_2_3
- 2) розділ II «Форми і способи переосмислення традиційних сюжетів і образів у літературі» монографії А. Нямцу «Загальнокультурна традиція у світовій літературі» (с. 71–92).

Підготувати повідомлення про функціонування одного традиційного образу легендарно-міфологічного або літературного походження в українській літературі (на вибір).

Практичне заняття №4. Біблія й українська література

План

1. Наукове осмислення біблійних мотивів та образів в українській літературі (праці В. Антофійчука, І. Бетко, В. Сулими та ін.).
2. Інтерпретація біблійного матеріалу в поемі І. Франка «Мойсей».
3. Біблійний дискурс драматичної поеми Лесі Українки «Одержима».
4. Біблійні мотиви в українській поезії другої половини ХХ ст.:
 - а) цикл «Давидові псалми» Л. Костенко;
 - б) жанр молитви в поезії В. Стуса.
5. Біблійний інтертекст поеми І. Драча «Чорнобильська мадонна».

Література

1. Абрамович С. Біблія та формування сакрального простору європейської мистецької культури : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011.
2. Антофійчук В. Євангельські образи в українській літературі ХХ століття : монографія. Чернівці: Рута, 2001.
3. Бетко І. Драматична поема «Одержима»: проблема морального максималізму. *Дивослово*. 1995. №2. С. 19–21.
4. Бетко І. Рецепція Біблії в українській поезії: деякі історико- і теоретико-літературні аспекти дослідження. *Питання літературознавства*. Вип. 2. Чернівці: Рута, 1995. С. 31–41.

5. Біблія і культура : збірник наукових статей. Вип. 1 / відповід. ред. А. Є. Нямцу. Чернівці: Рута, 2000.
6. Біблія і культура : збірник наукових статей. Вип. 2 / за ред. А. Є. Нямцу. Чернівці: Рута, 2000.
7. Даниленко І. Загальні тенденції трансформації жанрового коду молитви в новітній українській ліриці. *Молитва як літературний жанр: генеза та еволюція* : монографія. Миколаїв: Вид-во МДГУ імені Петра Могили, 2008. С. 230–248. URL: <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/monograf/28/17.pdf>
8. Дюжева К. Давидові псалми в інтерпретації Ліни Костенко. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/38433/26-Dyuzheva.pdf?sequence=1>
9. Журба С. Трагічна поліфонія в «Чорнобильській мадонні» І. Драча. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського*. Сер. : Філологічні науки. 2013. Вип. 4.11. С. 55–58. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmduf_2013_4.
10. Захарчук І. Проекції та функції апокрифу в драмах Лесі Українки. *Український модернізм зі столітньої відстані. Актуальні проблеми сучасної філології. Літературознавство* : збірник наукових праць. Вип. X. Рівне: РДГУ, 2001. С. 69–76.
11. Малецька А. Молитва в поезії Василя Стуса. *Літературознавство і школа. Українська література*. 2011. №9. С. 13-17. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/Ulvzsh_2011_9_5.pdf
12. Поліщук Я. Література як геокультурний проект : монографія. Київ: Академвидав, 2008.
13. Поліщук Я. Неспівмірність світів: проблема чоловічого і жіночого у драматичній поемі Лесі Українки «Одержима». *Український модернізм зі столітньої відстані. Актуальні проблеми сучасної філології. Літературознавство*. Збірник наукових праць. Вип. X. Рівне: РДГУ, 2001. С. 58–69.
14. Сулима В. Біблія і українська література : навч. посібник. Київ: Освіта, 1998.
15. Тхорук Р. До питання інтертексту «Одержимої» Лесі Українки. *Український модернізм зі столітньої відстані. Актуальні проблеми сучасної філології. Літературознавство* : збірник наукових праць. Вип. X. Рівне: РДГУ, 2001. С. 77–90.
16. Фрай Н. Великий код: Біблія і література / з англійської переклала Ірина Старовойт. Львів: Літопис, 2010.

Завдання для самостійної роботи

Прочитати художні тексти, проаналізувати їх на предмет інтерпретації біблійного сюжетно-образного матеріалу.

Опрацювати розділ 6 «Метафора П. Образність» праці Норттропа Фрая «Великий код: Біблія і література» (с. 207-246). URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Frye_Northrop/Velykyi_kod_Bibliia_i_literatura.pdf?

Здійснити детальний аналіз 2 віршів-молитов В. Стуса.

Практичне заняття №5. Переклад як форма міжкультурної комунікації

План

1. Поняття про переклад. Види перекладу.
2. Роль перекладача в перекладі. Етапи перекладацької праці.
3. Функції перекладу як засобу міжкультурної комунікації.
4. Перекладознавство в Україні.
5. Відомі українські перекладачі.

Література

1. Балла Е. Мала проза українських письменників-шістдесятників у перекладі угорською мовою. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. Ужгород, 2019. Вип. 2(42). С. 137–143.
2. Балла Е. Угорський дискурс творчості Івана Чендея. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. Ужгород, 2022. Вип. 1(47). С. 15–22.
3. Балла Е., Штефуца В. Петро Скунець – перекладач угорської поезії. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія Філологія. Ужгород, 2022. Вип. 2 (48). С. 26–32.
4. Бровко О. Основи компаративістики: навч.-метод. посібник. Луганськ, 2012. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5523/1/O_Brovko_POSIBNYK_GI.pdf
5. Будний В. Порівняльне літературознавство / В. Будний, М. Ільницький. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008.
6. Коптілов В. Теорія і практика перекладу. Київ: Юніверс, 2002.
7. Лановик М. Художній переклад і проблема культурно-національної ідентичності літературних текстів. *Міжнаціональні горизонти і компаративістичний дискурс сучасних літературознавчих студій*: монографія / за ред. Р. Гром'яка. Тернопіль: Ред.-вид. відділ ТНПУ, 2005. С. 271–307.

8. Лучук О. Діалогічна природа літератури: перекладознавчі та літературознавчі нариси. Львів: Вид-во Укр. Катол. Ун-ту, 2004.
9. Матвійшин В. Зарубіжна література в перекладах українських письменників ХІХ-ХХ ст. *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 2004. № 3. С. 2–10.
10. Москаленко М. Нариси з історії українського перекладу. *Всесвіт*. 2006. № 1–2. С. 172–190; № 3–4. С. 154–171.
11. Содомора А. Українське перекладознавство на рубежі ХХІ віку. *Слово і Час*. 1998. № 8. С. 16–18.
12. Художній переклад в Україні. *Історія української літератури: у 12 т. Т. 7: Література 80-90-х років ХІХ століття. Кн. 2*. Київ: Наукова думка, 2021. С. 411–462.
13. Шмігер Т. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя. Київ: Смолоскип, 2009.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати розділ «Українська школа перекладознавства останньої чверті ХХ сторіччя» монографії Т. Шмігера «Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя» (с. 175–230).

Здійснити детальний самостійний аналіз оригінального твору і його перекладу українською мовою (на вибір, відповідно до володіння здобувачем іноземною мовою).

Підготувати презентацію про перекладацьку спадщину одного з відомих українських перекладачів.

Практичне заняття №6.

Типологія літературних жанрів і стилів

План

1. Порівняльні аспекти генології.
2. Типологія стилів і напрямів.
3. Порівняльна історія слов'янських літератур Д. Чижевського.
4. Романтизм в українській та польській літературі.
5. Сонетарій Д. Павличка в контексті українського та зарубіжного сонетотворення.

Література

1. Абрамович С. Д., Кеба О. В., Стахнюк Н. О. Історія польської літератури: навчальний посібник: цикл лекцій / за ред. С. Д. Абрамовича. Київ: ВД Д. Бураго, 2019. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7485>

2. Адам Міцкевич і Україна. *Київські полоністичні студії* : наукове видання / Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка НАНУ, Міжнар. школа україністики. Том I. Київ, 2003.
3. Бровко О. Основи компаративістики : навч.-метод. посібник. Луганськ, 2012. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5523/1/O_Brovko_POSIBNYK_GI.pdf
4. Будний В. Порівняльне літературознавство / В. Будний, М. Ільницький. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008.
5. Грабович Г. До історії української літератури. Дослідження, есе, полеміка. Київ: Основи, 1997.
6. Генік-Березовська З. Грані культур. Бароко, романтизм, модернізм / пер. з чеської Г. Сиваченко. Київ: Гелікон, 2000.
7. Колошук Н. Порівняльне літературознавство : посібник. Київ: Кондор, 2018.
8. Ліхтей Т. Слов'янська планида: Словацька поезія XIX–XX століть у дискурсі українсько-словацьких літературних взаємин : монографія. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2010.
9. Павличко Д. Сонети; Світовий сонет: Шекспір, Бодлер, Гвездослав, Янка Купала. Київ: Генеза, 2004. 535 с.
10. Романтизм: між Україною та Польщею. *Київські полоністичні студії*: наукове видання / Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка НАНУ, Міжнар. школа україністики. Том V. Київ, 2003.
11. Савчин Т. Сонети Дмитра Павличка: Поетика жанру. Київ, 1999.
12. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи : антологія / за заг. ред. Д. Наливайка. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 487 с.
13. Тетеріна О. «Зустрічі слов'янських літератур на їхніх історико-духовних перехрестях»: Д. Чижевський. *ScienceRise*. 2018. №6. С. 49–55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/text_2018_6_12
14. Чижевський Д. Порівняльна історія слов'янських літератур. Київ: ВЦ «Академія», 2005.
15. Юліуш Словацький і Україна. *Київські полоністичні студії* : наукове видання / Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка НАНУ, Міжнар. школа україністики. Том II. Київ, 2000.

Завдання для самостійної роботи

Поміркувати над питанням, чиї традиції продовжував Д. Павличко-сонетяр? Довести свої міркування відповідними ілюстраціями. Здійснити аналіз двох Павличкових перекладів сонетів відомих митців зарубіжної літератури.

Підготувати конспект одного з розділів монографії Д. Чижевського «Порівняльна історія слов'янських літератур», зацентрувавши увагу на ключових ознаках окресленого в ньому стильового напрямку.

Практичне заняття №7. Концепція інтертекстуальності

План

1. Інтертекстуальність як літературознавча категорія.
2. Форми міжтекстових відношень.
3. Інтертекстуальність драматичної поеми Л. Костенко «Дума про братів неазовських».
4. Інтертекстуальне поле роману Ю. Андруховича «Рекреації».
5. Поезія В. Голобородька у світлі концепції інтертекстуальності.

Література

1. Астаф'єв О. Інтертекстуальність як літературна стратегія. *Дивослово*. 2000. № 2. С.5–7.
2. Бровко О. Основи компаративістики: навч.-метод. посібник. Луганськ, 2012. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5523/1/O_Brovko_POSIBNYK_GI.pdf
3. Будний В. Порівняльне літературознавство / В. Будний, М. Ільницький. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008.
4. Гребенюк Т. Художня культура українського постмодернізму (на матеріалі сучасної прози) : навч. посібник. Запоріжжя, 2007.
5. Жуковська Г. «Усе іде, але не все минає». Пам'ять і час у творчості Ліни Костенко : монографія. Київ: Книга, 2010.
6. Кицан О. Інтертекстуальність поезії Василя Голобородька. *Наукові записки ТНПУ. Серія: Літературознавство*. 2010. Вип. 29. С. 98–110.
7. Ключек Г. Інтертекстуальність як чинник художньої енергії літературного твору (вірш Василя Голобородька “Кривий танець”). *Слово і Час*. 2019. №1. С. 12–24.

8. Кшевецький В. Порівняльне літературознавство : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Зволейко Д.Г., 2012.
9. Мариняк Р. Трансформація сюжету «Думи про трьох братів азовських» у драматичній поемі Л. Костенко «Дума про трьох братів неазовських». URL:
http://philosophy.karazin.ua/ua/kafedra/visn_ua/19/13_marynyak.pdf
10. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи: антологія / за заг. редакцією Д. Наливайка. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 487 с.
11. Юрчук О. У тіні імперії. Українська література у світлі постколоніальної теорії. Київ: ВЦ «Академія», 2013.

Завдання для самостійної роботи

Прочитати драматичну поему Л. Костенко «Дума про братів неазовських», а також «Думу про трьох братів, що втікали з города Азова». Знайти в тексті твору письменниці-шістдесятниці й інші інтертекстуальні паралелі.

Прочитати роман Ю. Андруховича «Рекреації», виявити міжтекстові перегуки в художньому світі твору. Поміркувати, яку функцію виконують ці елементи? Які прикмети постколоніального дискурсу наявні романі?

Здійснити детальний аналіз двох поезій В. Голобородька крізь призму концепції інтертекстуальності.

Практичне заняття №8.

Інтертекстуальний характер прози Валерія Шевчука

План

1. Валерій Шевчук – письменник і літературознавець.
2. «Києво-Печерський патерик» та повість «На полі смиренному» В. Шевчука: тематична та жанрово-композиційна типологія.
3. Фольклорно-міфологічний дискурс прози Вал. Шевчука (цикл оповідань «Голос трави»).
4. Сковородинівські мотиви в прозі митця. Поетика необароко.
5. Інтерпретація біблійних мотивів (новела «Самсон»).
6. Образ-концепт книги в прозі В. Шевчука.

Література

1. Балла Е. Ліричне начало в малій прозі Валерія Шевчука. *Az empíriától az elméletig / Szerkesztette Karádi Zsolt és Pethő József.* Nyíregyháza – Ungvár: „RIK-U” Kiadó, 2018. С. 275-280.
2. Горнятко-Шумилович А. Боротьба за "автентичну людину" (проза Валерія Шевчука як віддзеркалення екзистенціалізму). Львів, 1999.
3. Городнюк Н. Знаки необарокової культури Валерія Шевчука: компаративні аспекти. Київ: Твім інтер, 2006.
4. Донченко Л. Художня модель українського світу в прозі Валерія Шевчука. *Художні моделі національної ідентичності: монографія.* Київ: КНТ, 2014. С. 53-129.
5. Євхан Н. Фольклорно-міфологічні моделі у прозі Валерія Шевчука. *Слово і Час.* 2003. №5. С. 70-76.
6. Козачук Н. Інтертекстуальність як ознака стилю Валерія Шевчука. URL:
<http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/18483/19-Kozachuk.pdf?sequence=1>
7. Корогодський Р. У пошуках внутрішньої людини. Київ: Гелікон, 2002.
8. Мовчан Р. Міф і реальність, або Привид мертвого дому Валерія Шевчука. *Кур'єр Кривбасу.* 2006. № 197. С. 92-111.
9. Тарнашинська Л. Художня галактика Валерія Шевчука: Постать сучасного українського письменника на тлі західноєвропейської літератури. Київ: Видавництво імені Олени Теліги, 2001.
10. Шевчук В. Сад житейських думок, трудів та почуттів. *Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.* Київ: Рось, 1994. Т.3.
11. Юрчук О. У тіні імперії. Українська література у світлі постколоніальної теорії. Київ: ВЦ «Академія», 2013. 224 с.

Завдання для самостійної роботи

Прочитати твори Валерія Шевчука: «На полі смиренному», «Дім на горі», ознайомитися з текстом «Києво-Печерського патерика».

Опрацювати статтю Козачук Н. Інтертекстуальність як ознака стилю Валерія Шевчука. URL:

<http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/18483/19-Kozachuk.pdf?sequence=1>

Практичне заняття №9.

Література в системі інших видів мистецтва

План

1. Синтез мистецтв у ліриці І. Жиленко.
2. Пісенна лірика: специфіка жанру. Відомі українські поети-піснярі.
3. Література і малярство (новела Н. Бічуї «Портрет маленької дівчинки з черепахою»).
4. Ілюстрації як вияв мистецького синтезу. Представлення видань.
5. Творчість поетів Нью-Йоркської групи крізь призму інтермедіальності.

Література

1. Балла Е. Психологічний автопортрет ліричної героїні в поезії Ірини Жиленко. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства* : зб. наук. праць / відп. ред. І.В. Сабадош. Ужгород, 2017. Вип.22. С. 78–82.
2. Балла Е. Синтез мистецтв у новелістиці Ніни Бічуї («Портрет маленької дівчинки з черепахою»). *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2013. Вип. 1 (29). С.15–18 .
3. Бровко О. Основи компаративістики : навч.-метод. посібник. Луганськ, 2012. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5523/1/O_Brovko_POSIBNYK_GI.pdf
4. Будний В. Порівняльне літературознавство / В. Будний, М. Ільницький. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008.
5. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст. : підручник : у 10 т. Т.8: Еміграційні колізії письменства. Київ: ВЦ «Академія», 2021.
6. Література на полі медій/ збірка наукових праць відділу теорії літератури та компаративістики Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України / ред. Гундорова Т. І., Сиваченко Г. М. Київ, 2018.
7. Наливайко Д. Література в системі мистецтв як галузь порівняльного літературознавства. *Слово і Час*. 2003. № 5. С. 1–18; № 6. С. 7–19.
8. Нью-Йоркська група: антологія поезії, прози та есеїстики / упорядники М. Ревакович та В. Габор. Львів: ЛА «Піраміда», 2012.
9. Просалова В. Інтермедіальні аспекти новітньої української літератури : монографія. Донецьк : ДонНУ, 2014.

10. Сардарян К. Творчість Ірини Жиленко у контексті розвитку української літератури другої половини ХХ - початку ХХІ століття : монографія. Київ: Видавничий дім Бураго, 2016.
11. Сорока М. Інтертекстуальність поезії Юрія Тарнавського. *Слово і Час*. 2002. № 7. С. 15-21.
12. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія / за заг. ред. Д. Наливайка. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2009.
13. Українська поезія повоєнної еміграції (II пол. ХХ ст.): методичний посібник для студентів ОПП бакалавра спеціальності «Українська мова та література» філологічного факультету / уклад. В. В. Барчан. Ужгород, 2021.
14. Чайковська В. Явище мистецького синтезу як вияв модерністського дискурсу. *Український модернізм зі столітньої відстані. Актуальні проблеми сучасної філології. Літературознавство* : збірник наукових праць. Вип. Х. Рівне: РДГУ, 2001. С. 47-51.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати огляд одного уміло й щедро ілюстрованого видання художньої літератури.

Підібрати 5 майстерних творів українських митців, покладених на музику, обґрунтувати свій вибір.

Підготувати презентацію про мистецький синтез у доробку одного з представників Нью-Йоркської групи поетів.

Практичне заняття №10.

Інтермедіальний дискурс літератури українського модернізму

План

1. Явище мистецького синтезу як вияв модерністського дискурсу.
2. «Музичні» новели О. Кобилянської («Valse melancholique», «Impromptu phantasie»).
3. Синтез мистецтв у збірці В. Пачовського «Ладі й Марені – терновий огонь мій».
4. Література та кіно: дві кіноверсії повісті І. Франка «Захар Беркут».
5. Творчість В. Винниченка в інтермедіальному висвітленні.

Література

1. Балла Е. Поетика лірики Василя Пачовського : монографія. Ужгород: Ліра, 2008.

2. Вотьканич М. Новела В. Винниченка «Момент»: інтермедіальне прочитання. *Grail of Science*. 2023. № 25. С. 264–269.
3. Демченко І. Особливості поетики Ольги Кобилянської: монографія. Київ: Твім Інтер, 2001.
4. Євшан М. Критика. Літературознавство. Естетика. Київ: Основа, 1998.
5. Жулинський М. Художник, розп'ятий на хресті політики. *Українська література. Творці і твори*. Київ: Либідь, 2011. С. 289-322.
6. Література на полі медій. Збірка наукових праць відділу теорії літератури та компаративістики Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України / ред. Гундорова Т. І., Сиваченко Г. М. Київ, 2018.
7. Маковська В. До проблеми синтезу кіно і літератури. *Літературознавчі зошити*. Львів, 2001. Вип. 1.
8. Мацяк О. Кобилянська і Шопен: без імітації. URL: <https://www.inst-ukr.lviv.ua/files/paradygma/221-230-mo.pdf>
9. Михида С. Психопоетика українського модерну: проблема реконструкції особистості письменника: монографія. Кіровоград: Поліграф-Терція, 2012.
10. Наливайко Д. Література в системі мистецтв як галузь порівняльного літературознавства. *Слово і Час*. 2003. № 5. С. 1–18; № 6. С. 7–19.
11. Просалова В. Інтермедіальні аспекти новітньої української літератури: монографія. Донецьк: ДонНУ, 2014. 154 с.
12. Рисак О. Мелодії і барви слова (Проблеми синтезу мистецтв в українській літературі кінця ХІХ – початку ХХ ст.). Луцьк: Надстир'я, 1996.
13. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи: антологія / за заг. ред. Д. Наливайка. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 487 с.
14. Шумило Н. Під знаком національної самобутності. Українська художня проза і літературна критика кінця ХІХ – поч. ХХ ст. Київ: Задруга, 2003.

Завдання для самостійної роботи

Переглянути кіно- та мультфільми – екранізації творів українських письменників: «Захар Беркут», «Тіні забутих предків», «Момент», «Енеїда», «Мавка» або ін. Підготувати есе (250-300 слів) про майстерність кіновіддзеркалення ідейно-тематичного та стильового наповнення художнього твору, за мотивами якого знято фільм.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Вальтерскоттівські традиції в історичному романі П. Куліша «Чорна рада».
2. І. Франко і чеська література.
3. Музика в житті і творчості Лесі Українки.
4. Античні образи в ліриці Лесі Українки.
5. Екзотичні мотиви в ліриці поетів-молодомузівців.
6. «Сон української ночі» Василя Пачовського та «Весілля» Станіслава Виспянського: типологічні паралелі.
7. Образ чужини в ліриці поетів-емігрантів (О. Олеся, поетів-«пражан» та ін.).
8. Французький період життя і творчості В. Винниченка.
9. Типологія характеру головного персонажа творів В. Підмогильного «Місто» та Гі де Мопассана «Любий друг».
10. Ніцшеанські мотиви у творчості О. Кобилянської.
11. Творчість О. Довженка і європейське кіномистецтво ХХ століття.
12. Література та образотворче мистецтво: сюрреалізм у творчості Емми Андієвської.
13. Образ Катерини Білокур в українській літературі.
14. Музика і література (на матеріалі лірики Ірини Жиленко).
15. Література і кіно: кіноверсії творів сучасних письменників.
16. Дмитро Павличко – автор антології «Світовий сонет».
17. Новели «Три плачі над Степаном» та «Поминали Маркіяна» Григора Тютюнника: порівняльний аналіз.
18. Образ Роксолани в інтерпретації О. Назарука та П. Загребельного: компаративний аспект.
19. Новаторське трактування традиційних мотивів та образів у ліриці С. Жадана.
20. Кіно в житті і творчості М. Вінграновського.

ТЕМИ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОЄКТІВ

- I. Українсько-угорські літературні контакти в сучасному культурному просторі.
- II. Дискурс українсько-словацьких міжлітературних взаємин.
- III. Творчість Івана Чендея на перехресті культур.
- IV. Художній світ українства на теренах Румунії.
- V. Поезія Петра Скунця у світлі теорії інтертекстуальності.
- VI. Угорські (словацькі, румунські) мотиви в закарпатоукраїнській літературі ХХ століття.
- VII. Інтермедіальна проєкція закарпатоукраїнської поезії першої половини ХХ століття.
- VIII. Сучасна література Закарпаття у світлі постколоніальної теорії (за творчістю одного-двох авторів на вибір).
- IX. Інтертекстуальний вимір прози Мирослава Дочинця.
- X. Поетичний світ Петра Мідянки на літературній карті українського вісімдесятиництва.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ НА ЗАЛІК

1. Порівняльне літературознавство як наука: предмет, мета, завдання.
2. Зв'язок курсу з іншими дисциплінами.
3. Історія становлення компаративістики як науки.
4. Французька та американська школи компаративістики.
5. Розвиток компаративістики в Україні.
6. Порівняльні студії І. Франка.
7. Концепція літературного розвитку Д. Чижевського.
8. Унесок Д. Наливайка в розвиток сучасної компаративістики.
9. Сучасні дослідження в галузі порівняльного літературознавства.
10. Напрями порівняльних студій.
11. Форми міжлітературних контактів.
12. Контактно-генетичні зв'язки в літературі.
13. Виникнення й функціонування типологічних спільностей у літературі.
14. Тематологічний рівень порівняльно-типологічного дослідження літератури.
15. Генологічний рівень порівняльно-типологічного вивчення літератури.
16. Типологія стилів і напрямів.
17. Рецепція як одне з ключових понять компаративістики.
18. Поняття «інтертекстуальність» як літературознавча категорія.
19. Теорія інтертекстуальності (Юлія Крістева, Ролан Барт).
20. Стилистичні форми вияву міжтекстуальних зв'язків (алюзія і ремінісценція, парафраза, цитата, пародія, стилізація тощо).
21. Внутрішні зв'язки, категорія впливу. Вплив і наслідування.
22. Переспіви як форма міжтекстової комунікації.
23. Традиційний сюжет, мотив, образ: дефініція, джерела походження.
24. Біблія і література.
25. Фольклор і література.
26. Античні мотиви та образи в українській літературі.
27. Традиційні образи літературного походження.
28. Література в системі інших видів мистецтв.
29. Література і кіно.
30. Література і музика.
31. Література і живопис.
32. Література і театр.
33. Художній переклад як форма міжлітературних взаємин.
34. Імагологія як галузь компаративістики.
35. Постколоніальні студії в сучасному літературознавчому дискурсі.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Бровко О. Основи компаративістики: навч.-метод. посібник. Луганськ, 2012. 214 с. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5523/1/O_Brovko_POSIBNYK_G_I.pdf
2. Будний В. Порівняльне літературознавство / В. Будний, М. Ільницький. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 430 с.
3. Колошук Н. Порівняльне літературознавство: посібник для вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 424 с.
4. Кшевецький В. Порівняльне літературознавство : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Зволейко Д.Г., 2012. 140 с.

Допоміжна:

1. Абрамович С. Біблія та формування сакрального простору європейської мистецької культури : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. 150 с.
2. Александрова Г. Помежів'я (Українське порівняльне літературознавство кінця ХІХ – першої третини ХХ століття) : монографія. Київ : ВПЦ Київ. ун-т, 2009. 415 с.
3. Антофійчук В. Євангельські образи в українській літературі ХХ століття. Монографія. Чернівці: Рута, 2001. 335 с.
4. Бакула Б. Кілька міркувань на тему інтегральної компаративістики. *Слово і Час*. 2002. № 3. С. 50–58.
5. Балла Е. Мала проза українських письменників-шістдесятників у перекладі угорською мовою. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. Ужгород, 2019. Вип. 2(42). С. 137–143.
6. Балла Е. Угорський дискурс творчості Івана Чендея. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. Ужгород, 2022. Вип. 1(47). С. 15–22.
7. Балла Е., Штефуца В. Петро Скунець – перекладач угорської поезії. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія Філологія. Ужгород, 2022. Вип. 2 (48). С. 26–32.
8. Боронь О. Повісті Тараса Шевченка і західноєвропейські літератури: рецепція та інтертекстуальні зв'язки : монографія. 2-ге вид. Київ : Критика, 2015. 160 с.
9. Волков А. Традиційні сюжети та образи (деякі питання теорії). *Питання літературознавства*. 1995. Вип. 2. С. 3–15.

10. Грабович Г. До історії української літератури : дослідження, есе, полеміка. Київ : Основи, 1997. 604 с.
11. Грицик Л. Українська компаративістика: концептуальні проєкції : монографія. Донецьк, 2010. 298 с.
12. Гром'як Р. Літературна рецепція в компаративістичних студіях. *Слово і Час*. 2002. № 2. С. 26–30.
13. Гром'як Р. Орієнтації. Розмисли. Дискурси. 1997–2007. Тернопіль : Джура, 2007. 368 с.
14. Денисова Т. Наука «компаративістика» в сучасному потрактуванні. *Літературна компаративістика*. Київ : Фоліант, 2005. Вип. I. С. 10–44.
15. Захід – Схід: основні тенденції розвитку сучасного порівняльного літературознавства: антологія / заг. ред. Л. Грицик. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2012. 376 с.
16. Ільницький М. На перехрестях віку : у 3 кн. Кн. 1. Київ: Києво-Могилянська академія, 2008. 840 с.
17. Касперський Е. Про теорію компаративістики. *Література. Теорія. Методологія* / [упор. і наук. ред. Д. Уліцької] ; [пер. з польськ. С. Яковенка]. Київ : Києво-Могилянська академія, 2006. С. 518–540.
18. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – поч. ХХІ ст. : підручник : у 10 т. Т.7: Випробування репресіями та війною. Київ: ВЦ «Академія», 2020.
19. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – поч. ХХІ ст. : підручник : у 10 т. Т.8: Еміграційні колізії письменства. Київ: ВЦ «Академія», 2021.
20. Лановик М. Художній переклад і проблема культурно-національної ідентичності літературних текстів. *Міжнаціональні горизонти і компаративістичний дискурс сучасних літературознавчих студій: монографія* / за ред. Р. Гром'яка. Тернопіль: Ред.-вид. відділ ТНПУ, 2005. С. 271–307.
21. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / Буковин. центр гуманіт. дослідж.; за ред. А. Волкова та ін. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
22. Література на полі медій. Збірка наукових праць відділу теорії літератури та компаративістики Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України / ред. Гундорова Т.І., Сиваченко Г. М. Київ, 2018. 633 с.
23. Літературознавча енциклопедія : у двох томах. Т.1. / авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007.
24. Літературознавча компаративістика: навч. посібник / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка; упоряд.: Р.Т. Гром'як, І.В. Папуша. Тернопіль, 2002. 334 с.

25. Літературознавча рецепція і компаративістичний дискурс: монографія / за ред. Романа Гром'яка. Тернопіль: Підручники і посібники, 2004. 367 с.
26. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с.
27. Лучук О. Діалогічна природа літератури: Перекладознавчі та літературознавчі нариси. Львів: Вид-во Укр. Катол. Ун-ту, 2004. 280 с.
28. Маковська В. До проблеми синтезу кіно і літератури. *Літературознавчі зошити*. Львів, 2001. Вип. 1.
29. Матвійшин В. Український літературний європеїзм : монографія. Київ : Академія, 2009. 247 с.
30. Мовчан Р. У пошуках архітвору: з історії української літератури ХХ ст. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018.
31. Наливайко Д. Література в системі мистецтв як галузь порівняльного літературознавства. *Слово і Час*. 2003. № 5. С. 1–18; № 6. С. 7–19.
32. Наливайко Д. Очима Заходу: Рецепція України в Західній Європі ХІ–ХVІІІ ст. Київ, 1998.
33. Наливайко Д. Стан і завдання українського порівняльного літературознавства *Літературознавство*. МАУ. Кн. 2. Київ, 2000. С. 42–50.
34. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 347 с.
35. Національні варіанти літературної компаративістики / Національна академія наук України; Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка; Д.С. Наливайко, Т.Н. Денисова, О.В. Дубініна та ін. Київ: Видавничий дім «Стилос», 2009. 750 с.
36. Огнева Т. Відбиток часу у дзеркалі буття : монографія. Київ: Академвидав, 2008. 216 с.
37. Панченко В. Літературний ландшафт України ХХ століття. 50 «слайдів». Київ: Ярославів Вал, 2019.
38. Просалова В. Інтермедіальні аспекти новітньої української літератури. Монографія. Донецьк : ДонНУ, 2014. 154 с.
39. Рисак О. Мелодії і барви слова (Проблеми синтезу мистецтв в українській літературі кінця ХІХ – початку ХХ ст.). Луцьк : Надстир'я, 1996.
40. Саенко В. Українська література ХХ ст.: Діапазони творчих голосів і мистецьких відкриттів. Вибрані літературознавчі праці. Львів: ЛА «Піраміда», 2016. 868 с.
41. Семків Р. Пригоди української літератури (від романтизму до постмодернізму). Київ: Темпора, 2023.

42. Сорока М. Інтертекстуальність поезії Юрія Тарнавського. *Слово і Час*. 2002. № 7. С. 15–21.
43. Сулима В. Біблія і українська література: навч. посібник. Київ: Освіта, 1998. 400 с.
44. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи : антологія / за заг. редакцією Д. Наливайка. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 487 с.
45. Турган О. Українська література кінця ХІХ – початку ХХ ст. і античність (Шляхи сприйняття і засвоєння). Київ, 1995. 174 с.
46. Українська поезія повоєнної еміграції (ІІ пол. ХХ ст.): методичний посібник для студентів ОПП бакалавра спеціальності «Українська мова та література» філологічного факультету / уклад. В. В. Барчан. Ужгород, 2021.
47. Фрай Н. Великий код: Біблія і література / з англійської переклала Ірина Старовойт. Львів: Літопис, 2010. 362 с.
48. Чик Д. *Longo sed proximus intervallo*: жанрові системи української та англійської прози кінця ХVІІІ – середини ХІХ ст. : монографія. [Наук. ред. В. А. Зарва]. Хмельницький : ФОП Цюпак А. А., 2017. 356 с.
49. Шкандрій М. Євреї в українській літературі: зображення та ідентичність. Пер. з англ. Н. Комарової. Київ : Дух і Літера, 2019. 352 с.
50. Шмігер Т. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя. Київ: Смолоскип, 2009. 342 с.
51. Юрчук О. У тіні імперії. Українська література у світлі постколоніальної теорії. Київ: ВЦ «Академія», 2013. 224 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ»: <https://dspace.uzhnu.edu.ua>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Київ: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/isp/texts.html
3. <http://litopys.org.ua/>
4. <https://litakcent.online/>
5. www.ukrlib.com.ua
6. www.poetryclub.com.ua
7. <https://chtyvo.org.ua/>
8. <https://chytomo.com/>
9. <https://diasporiana.org.ua>